

960901-2

Když se filosof obrací na druhé lidi, musí dbát na to, aby byl náležitě srozumitelný. To je jistá nesnáz, neboť srozumitelnost sdělení je vždycky závislá také na chápavosti a vůbec připravenosti k pochopení na straně těch druhých, kteří mají být osloveni a jimž je sdělení určeno. Filosof musí proto jinak oslovovat lidi filosoficky „nevzdělané“ a jinak své filosofické kolegy. Zásadní rozdíl mezi tímto dvojitým typem adresování spočívá v tom, že v diskusi mezi filosofy nemá smysl žádný spor o principy (*in philosophicis de principiis non est disputandum*), zatímco při oslovování laiků, neznalců apod. je velmi často třeba o předpokladech, základech a principech výslovně mluvit, protože laici a neznalci tomu nejsou uvyklí (a má-li a chce-li je filosof oslovit vskutku filosoficky, musí se alespoň pokoušet je přimět k tomu, aby se o to začali pokoušet). V menších společnostech (zejména jazykově menších, méně početných) je obtížné obojí v publikovaných textech oddělovat, protože společenství filosofů jsou tam nepočetná. Proto bývá zvykem odbornější texty publikovat v mezinárodních časopisech a ve světových jazycích (jakožto texty, určené mezinárodnímu společenství filosofů). Posledním cílem každého filosofa však není oslovit druhé filosofy, nýbrž oslovit všechny nebo alespoň většinu společnosti. Už tato okolnost ukazuje na nutnou dvojí práci, jíž je filosof své společnosti a lidstvu povinován: jednak to je práce tzv. esoterická, přesněji práce, kterou musí každý filosof udělat sám ve své myšlenkové dílně a o které musí být schopen alespoň svým nejbližším kolegům a zejména žákům podat přesvědčivý výklad; jednak to je práce na tom, aby hlavní výsledky a důsledky jeho práce byly co nejsrozumitelněji a bez většího zkreslení v přesvědčujícím podání šířeny mezi co největším počtem alespoň trochu vnímavých a interesovaných posluchačů a čtenářů.

(Písek, 960901-2.)